

Posudek na diplomovou práci „Současný čínský nacionalismus v mezinárodních vztazích“ Ivany Oklešťkové, IPS FSV UK v Praze, 2006.

Uvedenou práci hodnotím jako solidní a fundované dílo, které se zabývá čínským nacionalismem. Autorka prokázala dobrý přehled o současné literatuře a porozumění relevantním teoretickým přístupům. Závěr práce, který je postaven na aplikaci hypotéz autora Van Every na problém současného čínského nacionalismu v mezinárodních vztazích, lze pokládat za zajímavý, leč poněkud diskutabilní z hlediska konkrétního přínosu.

Diplomovou práci rozhodně doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení – dvojka – chvalitebný.

Uvítal bych, pokud by se autorka chtěla tématem čínského nacionalismu dále zabývat. V tom případě bych doporučil pro doplnění přečíst některé z prací amerického historika Prasenjita Duary, specialisty na asijský nacionalismus (zejména čínský), který patří ke „kultovním“ autorům, a kterého jsem jinak v obsáhlé bibliografii diplomové práce postrádal. Vyzdvihování jednoho autora sice zavání malicherností, nicméně v případě Duary snad nepřeháním.

Některé drobnosti v práci by zasloužily revizi:

- 1) 2.1.3 Obecně o patriotismu, není vůbec vysvětlen tento pojem. Také by stálo za vyjasnění, jak se liší patriotismus od nacionalismu. Místo toho autorka rozvádí negativní konotace nacionalismu.
- 2) Pozor na občasně chyby či překlepy v přepisu čínských jmen a pojmů, např. str. 47: san-ke **si-t'ie** li-lun, správně je: š'-t'ie, dále např. patriotismus – ai-kuo **žhu-i**, správně: ču-i, str. 56.
- 3) Důsledněji oddělovat vlastní text od citací nebo interpretací myšlenek jiných autorů.
- 4) Občas nejasné formulace, např. str. 7, nerozumím prvnímu odstavci oddílu 1.1.
- 5) Přejechod mezi *kulturalismem* a *nacionalismem* proběhl v „širším časovém období“...str. 24. Co je širší časové období? Přejechod mezi *kulturalismem* a *nacionalismem* proběhl ve velmi krátkém, ba překotném období. Z toho lze dále vyvozovat příslušné závěry, např. že nacionalismus se v Číně vyvinul až příliš narychlo – na rozdíl od jiných zemí. Souvislost s japonským nacionalismem – jako asijské alternativě k západní civilizaci uvádí Prasenjit Duara, *The Pan-Asiatism and the Discourse of Civilization*, Journal of World History, 12,

March 2001, str. 99-130. Dále též Duara, Prasenjit, *De-Constructing the Chinese Nation*, in: Unger, J., *Chinese Nationalism*, M.E.Sharpe, 1996, str. 34-36. Z tohoto Ungerem editovaného sborníku autorka správně cituje jiné autory, např. Luciana Pye a jiné. Viz také Duara, *Rescuing History from the Nation: Questioning Narratives of Modern China*, University of Chicago Press, 1995. Viz též novější Duarovy monografie.

6) Na str. 25. „*Centry výzkumu čínského nacionalismu jsou ... USA, Japonsko a Tchaj-wan*“. O která centra se jedná? V odborném textu by mělo být uvedeno konkrétně. Pro mě to je důležitá informace, protože tato centra neznám. Ani jsem nevěděl, že něco takového existuje.

Na stejné straně autorka rozlišuje japonské a tchajwanské vědce, kteří se zabývají čínským nacionalismem, kteří publikují v angličtině. Vedle toho upozorňuje na skupinu amerických autorů čínského původu, kteří přinášejí vyváženější pohled na povahu čínského nacionalismu... Co je vyváženější pohled, z jakého hlediska je toto posuzováno a kým? Při takovém rozlišování je v odborném textu nezbytné uvádět konkrétní údaje.

7) Na str. 31 autorka cituje jeden nejmenovaný zdroj s odvoláním na jiný nejmenovaný zdroj. Obsah je sice zajímavý, ale v odborném textu je to problematické.

8) Str. 36: „...*,takto definovaný čínský nacionalismus v mezinárodních vztazích postihuje nejen formování cílů čínské zahraniční politiky představiteli čínského vedení, ale i vliv, jaký má na zahraniční politiku čínské obyvatelstvo*“... Je sporné, zda čínské obyvatelstvo má nějaký politický vliv na cokoli, zejména pak na tvorbu zahraniční politiky. Snad přehodnotit formulaci, třeba uvést ohled na odezvu veřejného mínění atd.

9) Pět principů mírového soužití bylo formulováno už před konferencí v Bandungu (1955) – při mezistátních čínsko-indických setkáních premiérů Čou En-laje s Nehrúem – 1953-1954.

10) Dle mého názoru zbytečně obsáhlý popis čínsko-ruských vztahů aniž by objasňoval něco zvláště specifického o problému čínského nacionalismu.

11) Str. 45: KS Číny nebyla kritikou v kampani „sta květů“ rozložena. Řekl bych, že spíše jen rozpuštěna, respektive její část a zejména Mao.

12) Ujgurské hnutí podniklo teroristické útoky už v 90. letech, např. bombový útok v centru Pekingu (Si-tan) v r. 1997, ještě před tím došlo k několika útokům na čínské státní instituce v Sin-t'iangu a také k ozbrojeným šarvátkám. Na str. 81 autorka tvrdí, že se žádní teroristé v oblasti (tj. ČLR) před 11. zářím nevyskytovali.

13) Závěr práce zaslouží přehodnotit – z hlediska metodologie i volby tématu samotného. Než pokus o aplikaci obecných tezí jednoho autora, nabízí se témata spíše empirická – např. tradice nacionalistických bojkotů zahraničního zboží a možnost jejich pokračování – proti Japonsku, USA atd.

Nebo rostoucí nacionalismus u vzdělaných lidí a mládeže a lidí ze středních a vyšších vrstev (tj. agresivní, protiamerický a protijaponský diskurz internetových chatů a blogů) – který by mohl překvapovat, neboť tyto vrstvy bývají jinde spíše liberální a vůči nacionalismu více imunní, dále třeba téma nacionalismu Číňanů žijících na Západě. Co třeba dopady globalizace a členství v WTO (úpadek středních a drobných podnikatelů, ale možná i státních podniků po otevření trhu pro nadnárodní koncerny a prodejní řetězce ?) na vzrůst čínského nacionalismu ? Závěr práce vyznívá poněkud příliš obecně, jeho přínos je nejasný, konstatuje obecně známé věci.

Autor posudku:

Rudolf Fürst

Ústav mezinárodních vztahů v Praze

28.8.2006